

Verslag concept

Commissie Economie, Energie en Bestuur

Datum	:	27 november 2017
Commissievoorzitter	:	dhr. S. van Berkum
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	023-5143756/zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter

Commissiegriffier

Leden van de commissie

VVD

D66

PvdA

PVV

SP

CDA

GroenLinks

PvdD

50PLUS

CU/SGP

ONH

dhr. S. van Berkum

mw. M. de Zwart

dhr. M.R.F. Wieseahn, mw. F.M. Lagerveld

dhr. F. de Groot, mw. S. Klaassen

mw. Doevendans, mw. C. van Rooij

mw. I. Bezaan

mw. C. Boelhouwer, dhr. J.A. Haijen

mw. H. Keur

dhr. A. Hietbrink

dhr. A. van Liere, dhr. F. Zoon

mw. O. De Meij

dhr. M. Klein

dhr. B.I.M. Bouberg Wilson

Gedeputeerden

Notulist

Afwezig met bericht

dhr. A. Tekin, dhr. J. Bond, dhr. J. van der Hoek

Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

dhr. N. Kaptheijns (PVV) dhr. T. Buijtendorp
(D66), dhr. W. Bakker (D66), mw. Kocken (GL),

dhr. J. Remkes

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Inloophalfuur
3. Vaststellen agenda, verslag van 16 oktober 2017, lange termijnagenda en moties- en toezeggingenlijsten
4. B-agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Remkes/Van der Hoek)
 - 4.a. Brief GS aan PS inzake provinciale arhi-procedure Gooi en Vechtstreek
5. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
6. A-agenda Recreatieschappen en Onderwijs en Arbeidsmarkt (Tekin)
 - 6.a. Rapport Randstedelijke Rekenkamer inzake onderzoek recreatieschap Spaarnwoude en brief GS aan PS inzake stand van zaken modernisering recreatieschappen
7. Rondvraag portefeuille dhr. Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Pagina 2

5	8.	<u>B-Agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen (Bond)</u>
	8.a.	Brief GS aan PS inzake jaarprogramma 2018 Kop Werkt
10	9.	<u>Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</u>
	10.	<u>Sluiting</u>
15		
20		
25		
30		
35		
40		
45		
50		
55		
60		

65 **Agenda**

1. Opening en mededelingen

70 De **voorzitter** opent de vergadering om 18.15 uur en heet alle aanwezigen welkom in de vergadering, speciaal mevrouw Klaassen die na haar zwangerschap weer teruggekeerd is. De heer Remkes is verhinderd, evenals de heren Buijtendorp (D66), Bakker (D66), mevrouw Kocken (GL) en de heer Kaptheijns (PVV). Uit de evaluatie van de werkwijze van de commissies is gebleken dat er een voorkeur bestaat om bij de volgende vergadering terug te keren naar de werkwijze om bij de A-punten in eerste termijn onderling het debat te voeren. De
75 voorzitter stelt voor deze werkwijze vanaf de volgende vergadering weer toe te passen. Hij constateert dat de heer Wieseahn (VVD) en mevrouw Lagerveld (VVD) hier niet mee instemmen, de overige leden wel.

2. Inloophalfuur

80 Er hebben zich geen sprekers gemeld.

3. Vaststellen agenda, verslag van 16 oktober 2017, Strategische Statenagenda en moties- en toezeggingenlijsten

85 Vaststellen agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Vorige verslag d.d. 16 oktober 2017
90 Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Strategische Statenagenda
De Strategische Statenagenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

95 Moties en toezeggingenlijsten
Er zijn geen vragen.

4. B-agenda Energie, Duurzaamheid, Circulaire Economie, Bestuur, Culturele Infrastructuur, Inkoop (algemeen) en Archieven (Remkes/Van der Hoek)

100 4.a. Brief GS aan PS inzake provinciale arhi-procedure Gooi en Vechtstreek

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) constateert dat de BEL-combinatie, de gemeentelijke uitvoeringsorganisatie Blaricum, Eemnes en Laren, naar het oordeel van de rekenkamer ver
105 onder de maat presteert en niet in staat is om alle taken goed uit te voeren, mede vanwege achterstanden in het werk en het ontbreken van effectieve werkwijzen. Deze combinatie dient ook de nieuwe GR uit te werken. In deze nieuwe regeling om de regionale bestuurskracht te versterken ontbreekt Eemnes en dat leidt tot veel onduidelijkheid. De GR HBL met gemandateerde wethouders beoogt de regionale bestuurskracht te versterken en de
110 bestuursdruk in de regio te verkleinen, maar de bestuursdruk op gemeentelijk niveau wordt groter en komt de lokale democratie niet ten goede, omdat wethouders niet op deugdelijke wijze tot verantwoording kunnen worden geroepen. De vorming van maximaal drie gemeenten is volgens de VVD geen garantie voor versterking van de regio. In de brief van GS van 13 september aan BHL staat vermeld aan welke voorwaarden een GR dient te voldoen. De
115 gemeenten hebben een voorstel voor een GR aangeboden maar dat wordt door GS afgewezen. Zijn er door GS echter geen valse verwachtingen gewekt met hun brief van september? Kan de gedeputeerde het besluit van GS nader onderbouwen en de termijnen toelichten? De tussenvariant van drie gemeenten lijkt de problemen niet op te lossen. Is het niet beter om meteen in te zetten op één Gooigemeente met een bestuur voor de gehele regio?

120 De heer **Klein** (CU/SGP) vindt het goed dat GS een duidelijke richting aangeven voor de gemeente Wijdmeren, maar is verbaasd over het expliciet genoemde einddoel van één gemeente in 't Gooi. Is het niet beter dit initiatief van onderop vorm te laten geven en eerst vast te stellen of er een noodzaak bestaat voor verdere versterking? Hoe is de procedure
125 precies gelopen na de afwijzing door GS van het voorstel voor een lichte GR? Hoe kan het dat

- GS eerst aangeven in het proces mee te willen denken en uiteindelijk alles van tafel vegen? Waarom is een lichte GR zoals voorgesteld door de gemeenten, in strijd met het regeerakkoord? De bestuurskracht van de individuele gemeenten staat niet ter discussie. Kan de gedeputeerde dit onbegrijpelijke besluit nader toelichten?
- 130 Mevrouw **Keur** (CDA) is ook verrast over de uitkomst richting de gemeenten Huizen, Blaricum en Laren. De gemeenten leggen op 3 oktober jl. een uitgewerkt plan voor dat voldoet aan de gestelde voorwaarden en in november concluderen GS dat een lichte GR niet bijdraagt aan de democratische legitimiteit. Wat is er veranderd sinds de brief van GS van 13 september?
- 135 Waarom denken GS dat een volledige fusie zowel ambtelijk als bestuurlijk, de juiste oplossing biedt? Zijn GS het ermee eens dat in september verwachtingen zijn gewekt en er vervolgens veel werk voor niets is gedaan? Het regeerakkoord speelt hierbij volgen het CDA geen doorslaggevende rol.
- 140 Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) constateert dat in de regio al vele jaren gesproken wordt over allerlei varianten. GS kiezen voor een tweetrapsraket, eerst de vorming van drie gemeenten en uiteindelijk wil men uitkomen op één gemeente. Betekent dit weer een jarenlang proces dat tot veel onrust onder alle betrokkenen leidt? Is het misschien beter om meteen in te zetten op het realiseren van één gemeente, want intussen blijkt dat het draagvlak hiervoor groeiende is.
- 145 De heer **Hietbrink** (GL) vraagt of de PvdA van mening is dat de variant met drie volwaardige gemeenten bij voorbaat een onvoldragen oplossing is.
- 150 Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) gaat ervan uit dat dit vanaf het begin de insteek van GS was. Als Weesp kiest voor Amsterdam, wat wordt dan de positie van Gooise Meren? Wanneer wordt ingezet op het realiseren van één gemeente, dan is de vraag wanneer deze stip op de horizon wordt gezet.
- 155 De heer **De Groot** (D66) constateert dat 't Gooi veel aan de MRA te bieden heeft en omgekeerd is dat ook het geval, dus daarop moet de bestuurlijke structuur afgestemd worden. Hij geeft complimenten voor de doorlopen transparante procedure, hoewel dit weinig heeft opgeleverd aan alternatieve oplossingen. D66 is teleurgesteld dat niet meteen wordt ingezet op één gemeente, want daarvoor is het draagvlak intussen duidelijk groeiende. Wanneer de raden wel willen doorpakken en een gemeente willen realiseren, is dat dan mogelijk en zo ja, tot wanneer kan deze keuze gemaakt worden? Hoe ziet het toekomstige kleine kernenbeleid eruit? Kan dit door de provincie gefaciliteerd worden, bijvoorbeeld via digitalisering en het formuleren van wensen voor beleid en feedback geven aan burgers over het voorgenomen beleid? Is het een optie dat in het kader van het kernenbeleid, Blaricum en Laren een andere keuze maken dan Huizen? Voorkomen moet worden dat er een relatief arme zuidelijke gemeente gaat ontstaan in vergelijking met de rijke gemeente in het noorden. Hoe gaan GS bewerkstelligen de stip op de horizon van een gemeente dichterbij te brengen?
- 160
- 165 De heer **Van Liere** (PvdD) hecht zeer aan draagvlak onder de bevolking, dus zonder draagvlak geen herindeling. Daarom wordt een referendum ondersteund. De oplossing zit echter niet in het optuigen van GR'en, dus dat standpunt van GS wordt ondersteund. Kan de arhi-procedure verlengd worden?
- 170
- 175 De heer **Hietbrink** (GL) steunt de lijn om te komen tot drie gemeenten, maar is dit naar de mening van GS een onvolwaardige oplossing op langere termijn? GL is daar op voorhand niet van overtuigd. Hij sluit zich aan bij de constatering van andere fracties dat GS niet zorgvuldig hebben geacteerd in het kader van het voorstel voor een lichte GR.
- 180 Mevrouw **Boelhouwer** (SP) sluit zich voor het algemene deel aan bij de PvdD en bij het CDA ten aanzien van het onzorgvuldig handelen door GS. Door de toenemende decentralisatie van taken worden gemeenten steeds groter en daardoor neemt de burgerparticipatie af, zo blijkt uit onderzoek. Het is daarom raadzaam om een visie te ontwikkelen op de wijze van organiseren van betrokkenheid van burgers met het oog op steeds groter wordende gemeenten om voldoende bestuurskracht te realiseren.
- 185 Mevrouw **Bezaan** (PVV) heeft van meerdere lokale politici vernomen dat zij niet blij zijn met de procedure, maar vandaag gaat het over de inhoud van de brief van GS. Door samenvoeging van gemeenten neemt het aantal GR'en van 9 naar 7 af, maar dan resteert nog steeds een

- 190 grote afhankelijkheid en een beperking van de democratische legitimiteit, dus dat argument dat GS voor een fusie hanteren, snijdt geen hout. De democratische legitimiteit wordt niet groter door een fusie, die kan zelfs achteruitgaan wanneer er in een grotere gemeente een groter aantal burgers per raadszetel wordt vertegenwoordigd. Deelt de gedeputeerde deze mening? Wie betaalt mee aan de ontmanteling van de BEL-constructie en voor hoeveel? Is de provincie bereid om bij te dragen? De PVV is groot voorstander van referenda, want het draagvlak moet van onderop komen.
- 195 Mevrouw **De Meij** (50plus) vindt dat er bij een referendum een draagvlak van minimaal 70% moet zijn. Het doelmatig inzetten van voorzieningen ontbreekt in deze discussie want die is alleen gericht op het realiseren van drie gemeente of een.
- 200 De heer **Bouberg Wilson** (ONH) sluit zich aan bij de vragen over de HBL-gemeenten. Er leek onvoldoende draagvlak te bestaan bij de burgers voor een gemeente Gooise Meren vanwege de tegengestelde belangen, maar intussen is het draagvlak voor een gemeente Gooi- en Vechtstreek gegroeid. Kunnen GS dit toegenomen draagvlak aantonen?
- 205 Gedeputeerde **Van der Hoek** heeft in zijn informatiebrief de motivatie op hoofdlijnen aangegeven en een nadere motivering komt aan de orde bij het herindelingsbesluit. Dit besluit over de keuze voor drie gemeenten is in lijn met eerdere besluitvorming van de provincie over deze regio, daarom is hij verbaasd over alle vragen die vanavond over deze constructie gesteld worden. Bovendien was dit in februari dit jaar ook de aanleiding voor de arhi-procedure. Dit traject was dus al langer bekend, aangezien de regio van onderop niet in staat bleek om de eigen bestuurskracht te versterken. GR'en zijn altijd noodzakelijk, maar de kwaliteit, afhankelijkheid en de mate van invloed die de gemeenteraad kan uitoefenen, spelen een grote rol bij de democratische legitimatie. GS hebben geen verwachtingen gecreëerd. Door de gemeenten is in de fase van open overleg gevraagd of het bespreekbaar was dat er
- 210 een ander voorstel zou worden voorgelegd dat het voorstel van GS zou vervangen. Daarvoor is alle ruimte geboden en HBL heeft toen voorgesteld een GR in het leven te roepen. Hiervoor hebben GS een aantal minimale randvoorwaarden geformuleerd waaraan het voorstel moest voldoen. De procesbegeleider was overigens door de gemeenten aangesteld en niet door de provincie. GS hebben het voorstel voor een lichte GR als inhoudelijk ontoereikend beoordeeld omdat deze kwalitatief niet voldeed en niet uitvoerbaar was vanwege de hierin opgenomen regeling met gemandateerde wethouders (zonder overdracht van bevoegdheden). Dit zou in de praktijk juist tot meer bestuurlijke drukte leiden met veel onduidelijkheid over de wijze van het verantwoording roepen van wethouders door andere gemeenten. De regeling is genoemd in het regeerakkoord, maar deze moet door BZK nog worden aangescherpt, maar volgens GS
- 215 kan aan de voorkant geen GR worden toegevoegd aan de bestaande regelingen. Dit was een van de overwegingen voor het afwijzen van het voorstel, mede na beoordeling van de tekst in het regeerakkoord over gemeenschappelijke regelingen, die aangeeft dat gemeenten die niet over voldoende bestuurskracht beschikken, niet afhankelijk mogen zijn van langjarige GR'en. De lokale bestuurskracht van de HBL-gemeenten staat niet ter discussie, maar wel zegt het rapport van Deloitte dat de samenwerking binnen de BEL-gemeenten kwetsbaar is. Er wordt nog steeds met de gemeenten overlegd over de situatie en het afwijzen van de GR door GS. GS schatten in dat indien Weesp niet naar Gooise Meren overgaat, dit niet tot toenemende zwakte leidt van Gooise Meren, maar voordat hier een oordeel over gegeven kan worden, moet eerst de uitslag van het referendum van Weesp worden afgewacht. Daarna zal naar bevind van zaken gehandeld worden. In het verleden is gekozen voor het verkennen van de
- 220 mogelijkheid van één gemeente, maar toen was daar nog geen draagvlak voor. Dit eindbeeld is niet losgelaten, omdat ook de regio's Amsterdam, Amersfoort en Utrecht baat zouden hebben bij één sterke gemeente. De situatie van drie gemeenten is een tussenstap die op dit moment gezet moet worden om uiteindelijk uit te komen bij de stip op de horizon van één gemeente, maar dit is een proces van onderop. Hier moet het besef ontstaan dat dit de beste oplossing is. De provincie kan faciliterend optreden. Dit is een stap voor de langere termijn en daar is geen concrete datum voor vastgesteld. Men moet afwachten of hier te zijner tijd voldoende draagvlak voor gaat ontstaan en wanneer dat het geval is, dan dienen alle gemeenteraden dat voorstel gezamenlijk te dragen en dient er een concrete datum bepaald te worden. Deze keuze zou vóór de kerst bij GS gemeld moeten zijn, want na de jaarwisseling wordt snel aan de slag gegaan met het opstellen van het herindelingsbesluit. GS gaan een symposium organiseren over afschaling, herindeling en leerpunten onder andere met het oog op het kleine kernenbeleid, waar alle gemeenten in de provincie voor worden uitgenodigd. Er kunnen altijd alternatieven worden voorgesteld, maar het besluit is genomen zoals het nu
- 235
- 240
- 245

250 voorligt. De gemeenteraden zijn nu niet meer bevoegd om een herindelingsbesluit nemen, omdat de arhi-procedure is gestart is. Het is enigszins arbitrair om over rijke en arme gemeenten te spreken, het concrete beeld bij deze opmerking ontbreekt en dit is geen formeel criterium voor herindeling. Bovendien ontstaan er straks drie sterke gemeenten die de opgaven waarvoor zij staan, goed zullen kunnen uitvoeren.

255 De heer **Hietbrink** (GL) vraagt of de keuze voor drie gemeenten ook voor de langere termijn een volwaardige oplossing is. Wanneer dit goed gaat functioneren, dan zal er minder snel gekozen worden voor één gemeente.

260 Gedeputeerde **Van der Hoek** bevestigt dat dit een oplossing voor de langere termijn is, maar hier kan nog geen concrete datum voor genoemd worden. De tussenoplossing van het realiseren van drie robuuste gemeenten is noodzakelijk in een langjarig termijnperspectief. Draagvlak is een belangrijk criterium maar niet het enige. Wanneer gemeenten niet in staat zijn om zichzelf te organiseren, dan moet de provincie haar rol nemen om knopen door te hakken. Het verlengen van de arhi-procedure is mogelijk, het gaat om termijnen van orde en niet om fatale termijnen. De termijn is verlengd, omdat anders in december al een voorstel klaar had moeten liggen. Bovendien geeft dit de mogelijkheid aan de nieuwe gemeenteraden die na de verkiezingen aantreden, het proces te doorlopen. Het kleine kernenbeleid kan op allerlei manieren vormgegeven worden maar het moet er wel toe leiden dat de gemeenteraden deze belangen betrekken in het beleid en de besluitvorming. GS zijn van mening dat de democratische legitimiteit met drie gemeenteraden groter wordt dan via het getrapte systeem van een GR of gemandateerde wethouders. De BEL-gemeenten moeten zelf de gevolgen van een ontmanteling afwegen, maar het is de vraag of er meteen moet worden gekozen voor ontmanteling of dat er een andere werkwijze mogelijk is. Denkbaar is bijvoorbeeld dat

265 Eemnes op basis van een overeenkomst nog steeds dezelfde diensten blijft afnemen. De gedeputeerde ontvangt allerlei signalen over het ontstaan van meer draagvlak voor één gemeente. De gemeenteraden van Hilversum en Wijdmeren hebben hun voorkeur zelfs al uitgesproken.

280 *Tweede termijn*

Mevrouw **Lagerveld** (VVD) leest in de brief van oktober van GS dat de lichte GR wordt afgewezen omdat niet tot een bestuurlijke fusie wordt gekomen, terwijl in de brief van september een lichte GR als mogelijkheid wordt genoemd.

285 Mevrouw **Bezaan** (PVV) vraagt of de gedeputeerde het ermee eens is dat bij een afname van 9 naar 7 GR'en er toch een grote afhankelijkheid blijft bestaan.

290 Mevrouw **Keur** (CDA) sluit zich aan bij de VVD, maar over die interpretatie zal verschil van mening blijven bestaan. Er is nu veel ontevredenheid ontstaan bij de gemeenten en dat heeft tot een ongelukkige situatie geleid.

De heer **Klein** (CU/SGP) sluit zich hierbij aan.

295 Gedeputeerde **Van der Hoek** meldt dat de gemeenten zelf hebben gevraagd om een alternatief te mogen voorstellen en daarbij is door hen gekozen voor een lichte GR. GS hebben dit voorstel niet op voorhand afgewezen. Dit was later wel het geval want het voorstel is afgewezen op de inhoud, omdat deze niet voldeed aan de minimale randvoorwaarden en niet zou bijdragen aan een verbetering van de bestuurlijke kracht. Deze motivatie is niet in de brief opgenomen, want dit komt later aan de orde bij de herindelingsvoorstellen. Een afname van 9 naar 7 GR'en is op zich niet van belang, het gaat om de specifieke GR waaraan wordt deelgenomen en of deze wel of niet succesvol is. Nu moeten drie besturen gaan besluiten over de GR'en en dat zal beslist tot een beter resultaat leiden.

305 5. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

310 De heer **Van Liere** (PvdD) refereert aan de brief op de C-agenda over de toekomst van de centrale aan de Hemweg. Wanneer Nederland bij de nationale energieverkenning van oktober 2017 niet zou voldoen aan het Urgenda-vonnis, dan moet het sluiten of ombouwen van

centrales als eerste afgewogen worden. Het resultaat blijkt 23% te zijn en dat is minder dan de minimale 25% uit het Urgenda-vonnis. Zal de centrale gesloten worden?

Gedeputeerde **Van der Hoek** zal zo snel mogelijk schriftelijk reageren op deze vraag.

315

6. A-agenda Recreatieschappen en Onderwijs en Arbeidsmarkt (Tekin)

6.a. Rapport Randstedelijke Rekenkamer inzake onderzoek recreatieschap Spaarnwoude en brief GS aan PS inzake stand van zaken modernisering recreatieschappen

320

De heer **Van Liere** (PvdD) constateert dat de wensen om in een gebied natuur tegen lage kosten te realiseren en gelijktijdig recreatie toe te staan niet verenigbaar zijn. Daarnaast heeft het Rijk zich teruggetrokken en er is door de provincie geen besluit genomen over de financiële situatie. De recreatieschappen zijn niet te duur maar juist te goedkoop, want zij ontvangen van de provincie geen enkele subsidie voor natuurbeheer, dit in tegenstelling tot natuur beherende organisaties. Bovendien zijn er in de EHS nu al veel mogelijkheden om festivals te organiseren, dus de bestaande regeling hoeft niet verder versoepeld te worden. In 1990 is besloten om de toenmalige recreatiegebieden als natuurgebied te benoemen aan te merken om de biodiversiteit te vergroten en te kunnen voldoen aan de natuuropgaven.

325

330

De heer **Wieseahn** (VVD) vraagt of de PvdD dus voorstander is van het continueren van de mogelijkheid om festivals en evenementen te organiseren.

335

De heer **Van Liere** (PvdD) constateert enkel dat de huidige regelgeving voldoende mogelijkheden biedt voor festivals en evenementen, deze hoeft dus niet verder versoepeld te worden. Nu wordt voorgesteld om in de EHS daar waar te weinig natuurwaarden aanwezig zijn, de recreatie te intensiveren, maar deze lijn is strijdig met de EHS. Wanneer er te weinig natuurwaarden aanwezig zijn, dan moet hier juist in geïnvesteerd worden om deze te versterken. Hoe verhoudt de WKW zich tot de ambitiekaart EHS? De provincie is al volledig eigenaar van de uitvoeringsorganisatie, daarom is het wellicht een goed idee wanneer de provincie de recreatieschappen helemaal overneemt. Kan hier onderzoek naar gedaan worden?

340

345

De heer **Hietbrink** (GL) ondersteunt de bevindingen van de rekenkamer die door GS onverkort worden overgenomen. Het is nu de hoogste tijd voor modernisering van de recreatieschappen, zo blijkt uit het rapport, want na vele jaren praten is men nog niets opgeschoten. GL spreekt nogmaals zijn zorgen uit over pagina 4 van de brief van GS, waar vermeld staat dat er meer ruimte moet worden geboden aan recreatie. Hierdoor ontstaat het gevoel dat de financiën leidend worden in plaats van de natuurwaarden, de WKW. Hoe vindt deze afweging plaats?

350

De heer **De Groot** (D66) is blij dat GS alle aanbevelingen overnemen. Wanneer worden de vervolgstappen gezet of lopen deze samen met het reeds ingezette traject dat voor de volgende verkiezingen zou moeten zijn afgerond? Wat vinden de gemeenten van het rapport van de rekenkamer? Zijn zij bereid om andere regelingen te bekijken? Gemeenten willen over veel recreatiemogelijkheden kunnen beschikken in ruil voor hun bijdrage, maar dat staat op gespannen voet met de natuurwaarden. De opvolging van dit rapport heeft de hoogste urgentie.

355

360

De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt of D66 accepteert dat de EHS onafgerond blijft, maar dat er wel gerecreëerd kan worden.

365

De heer **De Groot** (D66) vraagt zich af of op basis van de conclusies van het rapport van Tauw binnen de ruimtelijke ordening de mogelijkheid bestaat om met een andere formulering van de bestemming natuur toch iets meer recreatie toe te staan. Deze optie moet nader onderzocht worden.

370

De heer **Van Liere** (PvdD) concludeert dat D66 uitgaat van de huidige ontwikkelingsmogelijkheden van de natuur, maar volgens Tauw valt hier niet veel extra ecologische waarde te verwachten. Accepteert D66 deze keuze?

De heer **De Groot** (D66) meent dat deze keuze nog niet gemaakt kan worden, dan kan pas op het moment wanneer alle mogelijkheden in beeld zijn gebracht.

375 Mevrouw **De Meij** (50plus) constateert dat de meeste recreatie-activiteiten slechts gedurende de vier zomermaanden kunnen plaatsvinden en dat is onvoldoende om een goed
verdienmodel te realiseren. Daarom ondersteunt zij de suggestie van de PvdD dat de provincie de recreatieschappen overneemt in plaats van hen elk jaar weer te confronteren met de
380 ontoereikende financiën en onmogelijke plannen. Er moet nu een duidelijke keuze gemaakt worden.

De heer **Klein** (CU/SGP) was al bekend met de oplopende tekorten en het voorstel voor het opstellen van een structurele onderhouds- en financieringsplanning en op basis daarvan een besluit te nemen over een structurele financiering, was ook al eerder gedaan. Hier zit de crux,
385 want zolang er structureel te weinig geld beschikbaar is, zal de druk om meer inkomsten te genereren, blijven bestaan en moeten er evenementen worden georganiseerd die niet passen bij de natuurwaarden. De beslissing om meer geld beschikbaar te stellen, lijkt nu weer niet te worden genomen, want hoe is het anders mogelijk om aanbeveling 1 op te volgen waarin wordt voorgesteld om een integrale visie op te stellen als basis voor toekomstige
390 ontwikkelingen en voor het maken van een afweging tussen natuur en recreatie?

De heer **Wieseahn** (VVD) constateert dat in het rapport wordt voorgesteld om een scheiding te maken tussen recreatie- en natuurwaarden. Daarom moet eerst onderzoek worden gedaan naar ontwikkelmogelijkheden om de financiën van de schappen met private middelen beter op
395 orde te krijgen.

De heer **Klein** (CU/SGP) constateert dat deze discussie al jarenlang wordt gevoerd. Het gaat om de vraag om men recreatie wil toestaan die ten koste gaat van de natuurwaarden.

400 Mevrouw **Doevendans** (PvdA) wil eerst duidelijkheid hebben over wat waar mogelijk is voordat er keuzes gemaakt kunnen worden. In het rapport wordt geconstateerd dat de lange termijnvisie ontbreekt en die is juist noodzakelijk om tot goede keuzes voor de toekomst te komen. Het voorstel van GS voor een BOT-overleg wordt van harte ondersteund.

405 De heer **Hietbrink** (GL) vraagt of de PvdA het standpunt van GS op basis van het rapport onderschrijft om op voorhand al meer ruimte te bieden voor recreatieve activiteiten.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) heeft het rapport niet op deze manier gelezen. Er wordt juist een BOT-overleg voorgesteld om te kunnen sparren over de knelpunten tussen recreatie en
410 natuur.

Mevrouw **De Meij** (50plus) refereert aan alle eerdere discussies in deze commissie waarin vaak is gebleken dat een aantal fracties voorstander is van meer recreatiemogelijkheden. Het is dus logisch dat het hierop zal uitdraaien.
415

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) vindt het beter om door te discussiëren over de onderzoeksresultaten en vast te stellen welke mogelijkheden er voor natuur en recreatie zijn.

420 De heer **Van Liere** (PvdD) constateert dat in het rapport op basis van de huidige natuursituatie wordt bekeken welke recreatiemogelijkheden er zijn en niet of het mogelijk is om de natuur te versterken en recreatie juist te verminderen.

Mevrouw **Doevendans** (PvdA) is daarom voorstander van een BOT-overleg.

425 De heer **Hietbrink** (GL) meldt dat in de brief letterlijk vermeld staat dat er ruimte wordt geboden voor meer recreatiemogelijkheden die ten goede komen aan het verdienmodel van de schappen. Dit leidt tot meer recreatiemogelijkheden. Vindt de PvdA dat eerst het onderzoek moet worden afgerond voordat deze keuze kan worden gemaakt?

430 Mevrouw **Doevendans** (PvdA) leest de tekst niet op de manier dat de keuze al gemaakt is.

De heer **Wieseahn** (VVD) constateert dat er stevige en harde conclusies worden getrokken door de rekenkamer, namelijk dat er geen visie is en dat het algemeen bestuur geen

435 verantwoordelijkheid neemt en te verdeeld is om goede besluiten te kunnen nemen. Het
bestuurlijke en juridische kader is verouderd en de financiële kaders zijn op lange termijn niet
houdbaar. Voor ondernemers is onduidelijk wat wel en niet is toegestaan. Langjarige
erfpachtafspraken kunnen toekomstige ontwikkelingen en investeringen in de weg staan. De
440 VVD vindt het positief dat GS de aanbevelingen en conclusies overnemen, maar in de
aanbevelingen ontbreekt de constatering dat de besturen slagvaardiger gemaakt moeten
worden. Wat gaan GS eraan doen om het mogelijk te maken voor het bestuur om zijn
verantwoordelijkheid te nemen en inhoudelijk de juiste stappen te zetten? Hij gaat ervan uit
dat alle conclusies die betrekking hebben op Spaarnwoude, onverkort van toepassing zijn op
de andere recreatieschappen.

445 De heer **Van Liere** (PvdD) concludeert dat de eerdere inbreng van de VVD over de
recreatieschappen altijd over het verdienmodel ging en niet over de bestuurlijke aansturing.

De heer **Wieseahn** (VVD) benadrukt dat de VVD in het verleden ook al heeft aangegeven een
voorkeur te hebben voor centrale aansturing, mede om ruimte te creëren voor het benutten
450 van het recreatieve karakter van de gebieden.

De heer **Haijen** (SP) sluit zich aan bij GL en de PvdD en het voorstel om als provincie de
recreatieschappen over te nemen. De inzet op het verhogen van de verdien capaciteit vindt de
SP de verkeerde weg. De overheid moet garant staan voor de natuur en moet zelf ruimte
455 creëren voor recreatie en hier niet de markt bij betrekken. Op jaarbasis ontstaat bij Oud
Spaarnwoude een totaal tekort van 1,5 miljoen euro. Hoe kan de verdien capaciteit zodanig
verhoogd worden dat dit tekort kan worden weggewerkt? Aan welke evenementen moet
gedacht worden en welke criteria worden hieraan verbonden?

460 De heer **Bouberg Wilson** (ONH) vraagt zich af of alle zaken voldoende in beeld zijn gebracht.
Bieden de ecologische onderzoeken van Tauw voldoende informatie, want er moet nog een
slag gemaakt worden naar welke activiteiten in welke recreatieschappen in een bepaalde
periode mogelijk zijn. Ook een adequaat inzicht in kosten en baten ontbreekt en dat geldt
ook voor de fondsenwerving. Dat leidt tot onvoldoende inzicht in de toereikendheid van de
465 bijdrage van de overheden aan deze gemeenschappelijke regelingen. Het door het bestuur
actief inzetten op werving als extra taakstelling en het omgaan met de variabele bijdragen van
de overheid vormt voor het bestuur een probleem. Onderhandelen over erfpachtcontracten is
een taak van het dagelijks bestuur van het recreatieschap, terwijl dit bij Spaarnwoude is
uitbesteed aan Recreatie Noord-Holland dat een uitvoerende organisatie is. Er lijkt daarom
470 behoefte te bestaan aan een professionele partij die de besturen van de recreatieschappen als
een rentmeester ten dienste staat. Bij Spaarnwoude is een bruidsschat van 15 miljoen euro
verdwenen, die bestemd was voor de rentebaten voor het beheer. Intussen is het financieel
beheer van de MH17-middelen bij het recreatieschap ondergebracht. Is dat gezien deze
situatie, een juiste keuze?

475 De heer **Van Liere** (PvdD) constateert dat dit bedrag was toegekend voor een periode van 15
jaar voor beheer en onderhoud. Dan is het logisch dat er nu niet veel meer van over is.

De heer **Bouberg Wilson** (ONH) heeft daarom voorgesteld dat de provincie gaat kijken of de
480 beschikbare middelen voldoende zijn om bij te dragen in de kosten.

Mevrouw **Keur** (CDA) is blij dat GS alle aanbevelingen uit het rapport over Spaarnwoude
overnemen. Al jarenlang wordt discussie gevoerd over de relatie tussen natuur en recreatie,
maar vanavond lijkt het erop dat GS deze discussie willen doorbreken door voldoende inzicht
485 te creëren om in de toekomst de juiste beslissingen te nemen. Wat is het tijdschema en de
prioritering van de aanbevelingen en worden hier afspraken over gemaakt met het bestuur?
Hoe en wanneer worden de Tauw-rapporten geïmplementeerd?

Mevrouw **Bezaan** (PVV) geeft een opsomming van de bekende problemen, zoals het ontbreken
490 van een lange termijnvisie en van een structurele dekking van het exploitatietekort in
deelgebied SPW. Zij sluit zich ten aanzien van de bestuurlijke aspecten aan bij de VVD. Het
door GS overnemen van alle aanbevelingen wordt ondersteund, evenals het voorstel om een
BOT-overleg te organiseren.

495 Gedeputeerde **Tekin** herinnert eraan dat een aantal jaren geleden is besloten om afstand te nemen van deelname door de provincie aan de schappen. Dit aantal is inmiddels teruggebracht van 5 naar 4. En van 2 is hij voorzitter. Bij een aantal schappen zijn al slagen gemaakt, maar bij Spaarnwoude blijven de langjarige ontwikkelingen achter. De gedeputeerde wil graag snel een BOT-overleg organiseren, zodat een vertaalslag kan worden gemaakt van de conclusies van het Tauw-rapport en de discussie kan worden gevoerd over het realiseren van een goede balans tussen natuur en recreatie. Het beschermingsregiem van de natuur is overigens leidend in dit proces, maar de natuur- en recreatieve ontwikkelingen hoeven elkaar niet te blokkeren. Buiten het broedseizoen kunnen bijvoorbeeld allerlei activiteiten georganiseerd worden. Er is opdracht gegeven voor een vervolgonderzoek om de WKW's voor de gehele NNN Noord-Holland te beschrijven en een lange termijnvisie op te stellen, ook voor de onderhoud. Dit onderzoek zal medio 2018 zijn afgerond en voorgesteld zal worden om dit per 1 januari 2019 te implementeren. De gedeputeerde zal ook volgend jaar BOT-overleggen organiseren omdat hij de Staten, gemeenten en alle belanghebbenden wil betrekken bij de politieke afwegingen, want de rekenkamer benadrukt terecht dat de achterban goed moet worden betrekken bij deze discussies zodat projecten in een later stadium niet door een gemeenteraad of belanghebbenden om allerlei redenen worden geblokkeerd door het starten van procedures. In januari zal in het algemeen bestuur van Spaarnwoude worden gesproken over het rapport en de uitkomsten zullen aan de commissie teruggekoppeld worden. Het bedrag van 900.000 euro voor de MH17 staat helemaal los van de 'bruidsschat' die ONH noemt. Het schap onderhoudt voor dit bedrag van 900.000 euro het park samen met de nabestaanden van de slachtoffers van de MH17 euro en dat staat helemaal los van het verleden.

520 De heer **Wieseahn** (VVD) vraagt of de gedeputeerde de intentie heeft om de besturen te optimaliseren.

Gedeputeerde **Tekin** wil zich eerst concentreren en focussen op de WKW-discussie en op de aanbevelingen van de rekenkamer ten aanzien van de lange termijnvisie op natuur en recreatie. In januari zal hij met het algemeen bestuur verder spreken over de conclusies in het rapport op het bestuurlijke vlak.

530 De heer **Van Liere** (PvdD) vraagt of het klopt dat projecten voor recreatieontwikkeling niet door konden gaan vanwege bijvoorbeeld te weinig politiecapaciteit of voorwaarden in bestemmingsplannen en niet door natuurontwikkeling.

Gedeputeerde **Tekin** bevestigt deze veronderstelling. Ook de omgeving, belanghebbenden en de achterban moeten betrokken worden bij de plannen en bij Spaarnwoude is dat niet altijd goed gegaan en is er te laat gecommuniceerd waardoor er allerlei procedures worden gestart. Bij het opstellen van de lange termijnvisie moet hier zeker aandacht aan besteed worden. In de brief van het algemeen bestuur staat vermeld dat ook zij de aanbevelingen overneemt, dus dat geldt ook voor de wethouders van gemeenten die aan deze besturen deelnemen. Niet alle aanbevelingen in het kader van Spaarnwoude zijn een-op-een van toepassing op de andere schappen, maar wel zullen de onderdelen die ook voor de andere schappen van belang zijn, worden meegenomen.

540 De **voorzitter** meldt dat op de uitloopdatum voor de vergadering van de commissie op donderdag 14 december een BOT-overleg kan worden georganiseerd van 18.00 tot 19.30 uur.

545 De heer **Klein** (CU/SGP) vindt dit een erg korte termijn en verzoekt deze op een later tijdstip te plannen.

Tweede termijn

550 **Mevrouw Keur** (CDA) vraagt of de gedeputeerde terugkomt op het tijdschema nadat hij hierover in het algemeen bestuur in januari heeft gesproken.

Gedeputeerde Tekin bevestigt dit.

555 De heer **Wieseahn** (VVD) kan niet vaststellen of de gedeputeerde voldoende overtuigd is van de sense of urgency en het prioriteren van de bestuurlijke aansturing van de schappen. De

VVD zou het op prijs stellen wanneer hier een structurele verbetering plaatsvindt, mede naar aanleiding van de aanbevelingen in het rapport.

560 De heer **De Groot** (D66) meent dat de gedeputeerde hier wel veel druk achter zet. D66 hoopt dat dit dossier binnen deze Statenperiode kan worden afgerond en het is de vraag of het rapport dit proces versnelt of vertraagt.

565 De heer **Klein** (CU/SGP) is blij met de opmerking van de gedeputeerde dat de natuur leidend is in het dossier, maar in de brief staat tevens vermeld dat er meer ruimte komt voor recreatieve activiteiten. Uitgesproken moet worden dat deze balans niet goed gerealiseerd kan worden zonder extra financiële middelen.

570 Mevrouw **De Meij** (50plus) verwacht niet dat er de komende jaren iets gaat veranderen wanneer niet duidelijk wordt aangegeven welke activiteiten in welk gebied onder welke voorwaarden zullen worden toegestaan.

575 Mevrouw **Doevendans** (PvdA) meent dat dit rapport juist aanleiding geeft om hierover te gaan spreken in een BOT-overleg waarna er keuzes gemaakt kunnen worden met het oog op een lange termijnvisie.

Mevrouw **De Meij** (50plus) vindt dat PS eerst een duidelijke keuze moeten maken over wat er met de recreatieschappen gaat gebeuren.

580 De heer **De Groot** (D66) heeft er daarom op gewezen dat ook de gemeenten de aanbevelingen moeten overnemen, want de gemeenten zijn hard nodig om het benodigde draagvlak te creëren.

Mevrouw **De Meij** (50plus) is het hiermee eens.

585 De heer **Wieseahn** (VVD) heeft er vertrouwen in dat er in dit traject zeker iets gaat veranderen. Juist de onderzoeken van Tauw worden benut om te bepalen welke activiteiten waar mogelijk zijn.

590 Gedeputeerde **Tekin** heeft als voorzitter van het algemeen bestuur van Spaarnwoude aangegeven dat de aanbevelingen volledig worden overgenomen en een van de aanbevelingen is om vóór 2019 een lange termijnvisie op te stellen. In 2018 zullen de gemeenten hierover worden bevraagd, want de natuur is slechts een onderdeel van het groter geheel. Uiteindelijk kan de conclusie best zijn dat wanneer de balans is opgemaakt, niet méér recreatie mogelijk is. De gedeputeerde gaat in januari met het algemeen bestuur praten over de bestuurlijke constructie. In de huidige situatie levert NNN nogal wat beperkingen op voor allerlei ontwikkelingen, maar pas rond de zomer 2018 kan hier uitsluitel over gegeven worden.

600 De heer **Wieseahn** (VVD) vraagt of de complexe bestuurlijke structuur meegenomen wordt in de ontwikkeling van de lange termijnvisie, want anders zal deze discussie zich blijven herhalen.

605 Gedeputeerde **Tekin** herhaalt dat de achterban en alle belanghebbenden, ook de nieuwe gemeenteraden na de verkiezingen in 2018, betrokken worden bij de visieontwikkeling voor alle schappen.

De **voorzitter** concludeert dat het rapport over Spaarnwoude als bespreekstuk naar PS wordt geleid.

610 7. Rondvraag portefeuille dhr. Tekin en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

615 8. B-Agenda Economie, Toerisme en Recreatie, Internationale Marketing en Acquisitie, Sponsoring en Subsidies Algemeen (Bond)

8.a. Brief GS aan PS inzake jaarprogramma 2018 Kop Werkt

620 Mevrouw **Bezaan** (PVV) vraagt of een evaluatie wordt uitgevoerd van de besluitvormingsstructuur waarin elke partij één stem heeft. Welke informatie wordt vermeld in de economische en maatschappelijke effectenrapportage die aan PS zal worden voorgelegd? Worden hier concrete cijfers in genoemd, zoals over het aantal banen dat gecreëerd is? Was het niet mogelijk om naast kwalitatieve, ook aanvullende kwantitatieve criteria per bestuursopdracht te stellen of komen deze terug in de effectenrapportage, want de provincie
625 legt 15 miljoen euro bij. Hopelijk worden ook de op- en aanmerkingen van burgers betrokken bij de uitvoering van de projecten. Komen er concrete cijfers beschikbaar over verbetering van de werkgelegenheid? De huisvesting van arbeidsmigranten start in 2018 en kost 100.000 euro. Wat hebben de overheden gedaan om arbeidsplaatsen te creëren in sectoren waarin arbeidsmigranten werkzaam zijn?

630 De heer **Wieseahn** (VVD) is groot voorstander van dit programma, want hierin zijn hele goede projectplannen opgenomen. In de projectplannen wordt verantwoording afgelegd over de financiën, de stand van zaken van het project en de doelstellingen, maar op een aantal punten is deze verantwoording nogal summier. Er wordt verzocht om hier een uitgebreider
635 statement te maken en het projectbedrag nader te specificeren, ook met het oog op verduurzaming. Het project ECN/Energy Health Campus: een onderdeel van ECN, het zonnelaboratorium, zou naar Amsterdam vertrekken, maar blijft nu misschien toch in Petten. De gedeputeerde wordt verzocht om een toelichting.

640 De heer **Hietbrink** (GL) vraagt wanneer de economische en maatschappelijke effectrapportage wordt opgeleverd.

Mevrouw **Van Rooij** (PvdA) constateert dat het bedrag van 750.000 euro voor onderzoek ECN/Energy Health Campus wordt doorgeschoven. Dat project lijkt afhankelijk van de
645 betrokkenheid van ondernemers. Is dat zo en waardoor is dit project vertraagd?

De heer **Klein** (CU/SGP) vraagt in hoeverre duurzaamheid verweven is in de gestelde criteria.

650 De heer **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij deze vraag. Hij vraagt of het voortgangstemplate voldoet aan de verwachtingen van de gedeputeerde. Het project vrijgekomen agrarische bebouwing zal strikt gevolgd worden, omdat duurzaamheid hier als ontwerpprincipes is benoemd. Hij verzoekt in te zetten op biologisch en natuurinclusief en niet op monocultuurlandschap met gifgebruik. ECN/Energy Health Project lijkt ingesteld te zijn om de
655 businesscase van de Pallas-reactor enigszins tegemoet te komen. Benadrukt wordt dat Pallas is gevestigd in een Natura2000-gebied.

De heer **Wieseahn** (VVD) verzoekt om een toelichting op deze stelling.

660 De heer **Zoon** (PvdD) constateert dat er gemeenschapsgeld in Pallas gestoken wordt en men wacht al heel lang op de businesscase. Daarom geeft deze situatie aanleiding tot enige twijfel.

Mevrouw **Keur** (CDA) is erg enthousiast over de plannen en geeft hier complimenten voor.

665 Mevrouw **De Meij** (50plus) sluit zich aan bij de vraag van GL. Wat levert de bestuursopdracht arbeidsmarkt en onderwijs op voor ouderen? De resultaten van een aantal projecten in het komende jaar zullen worden afgewacht.

670 De heer **De Groot** (D66) sluit zich aan bij de vragen over ECN en duurzaamheid. Een punt van zorg is dat een aantal projecten door de provincie wordt gefinancierd op basis van de Kop werkt, dus hopelijk wordt die financiering gecontinueerd. Wordt hiermee overigens niet een precedent geschapen voor andere gemeenten? In de bestuursopdracht havens wordt ingezet op verduurzaming en samenwerking circulaire economie en grondstoffen en dat wordt zeker ondersteund. De spin-off van de arbeidsmarkt moet meegenomen worden.

675 Gedeputeerde **Bond** meldt dat dit jaarplan wordt omgezet in een uitvoeringsplan. Hij zal de complimenten doorgeven aan de vier gemeenten in de regio die unaniem en tot overeenstemming zijn gekomen om gezamenlijk een bedrag te investeren. Het is geen precedent, het initiatief is ontstaan toen het Wieringerrandmeer niet door kon gaan waarna de regio heeft gevraagd naar nieuwe ontwikkelingsmogelijkheden. De provincie heeft zich

680 destijds bereid verklaard om het bedrag te verdubbelen dat door de gemeenten ter
beschikking zou worden gesteld. Nu ligt er een uitvoeringsprogramma dat nog aangescherpt
moet worden. Het toetsingskader en de visie zijn vastgesteld door PS en de gemeenteraden en
nu gaat men over naar concrete uitvoering. Tweejaarlijks vindt een evaluatie plaats. De cijfers
685 zullen zo concreet mogelijk de effecten van de projecten moeten onderbouwen, met name het
behoud en toename van arbeidsplaatsen. Het begeleiden van mensen met een achterstand tot
de arbeidsmarkt maakt onderdeel uit van de projecten. De gemeenten zijn echter aan zet en
de provincie kan invloed uitoefenen via de stuurgroep. De projectplannen zijn opgenomen in
de uitwerking voor volgend jaar. In maart/april 2018 zal de economische en maatschappelijke
690 effectrapportage opgeleverd worden. Pallas is een apart project en heeft niets te maken met
deze projecten. Het solar lab is een ambitie van ECN want zij zijn zelfs wereldleider bij
innovaties op het gebied van zonne-energie. Na de fusie met TNO heeft ECN besloten om in
Petten te blijven, maar er moet wel een investering gedaan worden om het laboratorium te
upgraden. Dat is onderdeel van de ambitie voor de ontwikkellocatie Petten en de wens om
daar een campus te creëren. Dit wordt geïnitieerd door Schagen, ECN en TNO en de denktank
695 die binnenkort de status van stuurgroep krijgt. De provincie neemt deel aan deze denktank.

De heer **Wieseahn** (VVD) vraagt naar de stand van zaken van de benodigde investering.

700 Gedeputeerde **Bond** meldt dat ECN nu bezig is met onderzoek. Zij moet zelf zorgen voor de
financiering, maar wellicht klopt zij ook bij de provincie aan. Een van de projecten heeft
raakvlakken met de energy health ambitie maar dat staat los van Pallas. Het is juist de
bedoeling dat ondernemers gaan investeren in het gebied, want zonder die bijdrage kunnen
de doelstellingen niet gerealiseerd worden. Hij erkent dat duurzaamheid nog niet voldoende
705 verweven is in de projecten. Daarom zal de provincie de projecten scherp toetsen op in
hoeverre duurzaamheid is meegenomen en betrokken in de projecten.

De heer **Wieseahn** (VVD) verzoekt of de gedeputeerde kan toezeggen dat de verantwoording
meer verduidelijking gaat bieden op financieel en duurzaamheidsvlak.

710 Gedeputeerde **Bond** bevestigt dat het om een groeimodel gaat en daarin zal de inhoud van
'duurzaam' beter en scherper worden verweven. Voor de vrijkomende agrarische bebouwing
wordt verwezen naar het betreffende visiedocument. Ouderen aan het werk is een doel dat
men tracht te bewerkstelligen door aanbod van meer werk. Hij zegt toe de spin-off van de
715 arbeidsmarkt mee te nemen bij de projecten.

De **voorzitter** sluit de discussie af.

9. Rondvraag portefeuille dhr. Bond en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
720 aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

10. Sluiting

725 De **voorzitter** refereert aan de ingetrokken motie in de laatste Statenvergadering over
thorium. Er is voorgesteld een werkbezoek te organiseren.

De heer **Klein** (CU/SGP) verzoekt om een brede invulling te realiseren en niet een eenzijdige
730 enkel gericht op thorium.

De **voorzitter** stelt voor dat de PVV samen met andere fracties een nadere invulling gaat
onderzoeken en een voorstel aan de commissie voorlegt.

De voorzitter sluit de vergadering om 21.10 uur.

735
